

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра екології та ботаніки

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ВК 4. Природно-заповідна справа
(Вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **«Туризм»**
(назва)

за спеціальністю: **242«ТУРИЗМ»**
(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2022

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Природно-заповідна справа								
2.	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / Екології та ботаніки								
3.	Статус ОК	Вибірковий								
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)									
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	ОП «Туризм»/ 242 «Туризм»								
6.	Рівень НРК	6 рівень								
7.	Семестр та тривалість вивчення	4 семестр 18 тижнів (денна форма) 5 семестр 18 тижнів (заочна форма)								
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0								
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Загальний обсяг годин	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
			Лекційні		Практичні (семінарські)		Лабораторні			
			денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.
			150	30	2	44	-	-	-	76
10.	Вид контролю	Іспит								
11.	Мова навчання	Українська								
12.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Баштовий Микола Григорович								
13.	Контактна інформація	К.б.н., доцент кафедри екології та ботаніки, кабінет 7 в								
14.	Загальний опис освітнього компонента	Заповідна справа, як галузь науково-практичної діяльності людини, покликана виконувати завдання збереження в природному стані як окремих компонентів природи (представників тваринного і рослинного світу), так і цілісних природних ландшафтів із притаманними їм природним колообігом речовин і енергії, на спеціально виділених територіях. Дисципліна спрямована на отримання студентами знань щодо теоретичних засад та практичних підходів до створення і охорони заповідних об'єктів в Україні та світі.								
15.	Мета освітнього компонента	<p>Мета дисципліни полягає в набутті теоретичних знань та практичних навичок щодо організації, планування й здійснення природоохоронної діяльності в Україні, в тому числі охороні діючих, створенні нових об'єктів природно-заповідного фонду та формуванні екологічної мережі України.</p> <p>Завдання: полягає в тому, щоб навчити студента володіти теоретичними знаннями та практичними навичками з питань та положень, які необхідні для організації робіт що до створення та функціонування заповідних</p>								

		<p>об'єктів різних категорій.</p> <p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: знати:</i> сучасний стан заповідної справи в Україні та світі; класифікації територій та акваторій, що підлягають особливій охороні; статус, категорії та завдання об'єктів природно-заповідного фонду; характеристику екологічної та біологічної різноманітності, результати функціонування та світову роль природних заповідників, біосферних резерватів (заповідників), національних природних парків України;</p> <p><i>Вміти :</i> надати оцінку конкретному об'єкту природно-заповідного фонду; оцінити стан заповідної справи у конкретній адміністративній одиниці та відобразити її роль в екологічній мережі України; оволодіти основними методами виділення та оцінки заповідних територій з метою проведення туристичної діяльності.</p>
16.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>Пререквізити: Володіння дисциплінами шкільної програми (біологія, географія, екологія).</p> <p>Постреквізити: Регіонознавство, Екологічний туризм, Екскурсологія, Активний туризм, Краєзнавчо-туристична діяльність.</p>
17.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4177

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

<p align="center">Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»</p>	<p align="center">Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)¹</p>			<p align="center">Як оцінюється РНД</p>
	<p align="center">ПРО1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів ..</p>	<p align="center">ПРН 02 Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.</p>	<p align="center">ПРН 07 Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.</p>	
<p>ДРН 1. Володіти основними організаційно-правовими засадами заповідної справи. Знати законодавство щодо охорони рослинного і тваринного світу та природно-заповідного фонду України. Закони України «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про природно-заповідний фонд», «Про охорону навколишнього природного середовища» тощо. Правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Право власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду.</p>	X			<p>Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповідь. Проведення модульного контролю та атестаційного контролю. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань</p>
<p>ДРН 2. Знати перспективні території, запроєктовані для створення природоохоронних об'єктів загальнодержавного, регіонального та місцевого значення з метою створення туристичного продукту.</p>		X	X	<p>Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповідь. Проведення модульного контролю та атестаційного контролю. Оволодіння навичками і вміннями при спостереженні. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань</p>

ДРН 3. Вміти використовувати методи та методики для аналізу ландшафтної репрезентативності територій ПЗФ та планування рекреаційну діяльність у межах ПЗФ.		X	X	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповід Проведення модульного контролю та атестаційного контролю Оволодіння навичками і вміннями при спостереженні. Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань
ДРН 4. Вміти оцінювати загрози стану об'єкта ПЗФ для розробки відповідних природоохоронних заходів, практично застосовувати теоретичні знання для вирішення природоохоронних проблем.		X	X	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. Презентація, доповід Проведення модульного контролю та атестаційного контролю Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу.								Рекомендована література	
	Аудиторна робота						Самостійна робота			
	Лк		Пз		Лаб.					
	ден	заоч	ден	заоч	ден	заоч	ден	заоч		
МОДУЛЬ 1. Організація заповідної справи та її розвиток в Україні										
Об'єкт, предмет і завдання заповідної справи.	2	2	2				4	7	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Організація заповідної справи та її розвиток в Україні.	2		2				4	6	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Історія заповідної справи в Україні та світі.	2		2				4	8	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Охорона природи і заповідна справа на території України у XIX-XXI столітті.	2		2				6	6	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Практичні проблеми збереження біотичного і ландшафтного різноманіття	2		2				5	4	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Природно-заповідні об'єкти західних областей України, їх характеристика.	2		2				4	6	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Зонально-регіональний огляд заповідників і національних природних парків України.	2		2				6	6	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Рекреаційна діяльність у межах природно-заповідного фонду.	2		4				8	8	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
МОДУЛЬ 2. Організаційно-правові засади заповідної справи										
Законодавча база: сутність, базові принципи. Законодавство щодо охорони рослинного і тваринного світу та природно-	2		2				5	10	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела	

заповідного фонду України.									
Категорії природно-заповідного фонду України і їхня характеристика.	2		4			5	18	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Порівняння категорій природно-заповідних територій Міжнародного союзу охорони природи та України	2		4			5	17	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Міжнародні природоохоронні конвенції та угоди. Конвенції про охорону дикої природи: Бернська, Боннська, Вашингтонська, Рамсарська.	2		4			5	16	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Загальні відомості про Червону книгу України.	2		4			5	16	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Європейські і міжнародні червоні книги і списки.	2		4			5	10	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Природоохоронна діяльність на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України.	2		4			5	10	1-31, електронні ресурси, додаткові джерела.	
Всього	30	2	44			76	148		

3.1. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва та план теми	Кількість годин	
		денна	заоч
1	<p>Тема 1. Вступ.</p> <p>1. Поняття, визначення, мета і завдання заповідної справи. 2. Історія заповідної справи в Україні та світі. 3. Основні хронологічні етапи розвитку природоохоронної справи. 4. Охорона природи і заповідна справа на території України у XIX-XXI столітті.</p>	2	2
2	<p>Тема 2. Наукові засади заповідної справи.</p> <p>1. Головні напрямки наукових досліджень на території ПЗФ. 2. Теоретичні основи збереження біотичного різноманіття на різних рівнях організації живого. 3. Практичні проблеми збереження біотичного і ландшафтного різноманіття.</p>	2	
3	<p>Тема 3. Організаційно-правові засади заповідної справи в Україні.</p> <p>1. Законодавча база: сутність, базові принципи. 2. Законодавство щодо охорони рослинного і тваринного світу та природно-заповідного фонду України. 3. Закони України “Про тваринний світ”, “Про рослинний світ”, “Про природно-заповідний фонд”, “Про охорону навколишнього природного середовища” тощо. 4. Правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду. 5. Право власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду. 6. Картографічний метод та форми його використання в географії туризму.</p>	2	
4	<p>Тема 4. Природно-заповідний фонд України</p> <p>1. Категорії природно-заповідного фонду України і їхня характеристика. 2. Порівняння категорій природно-заповідних територій Міжнародного союзу охорони природи та України.</p>	2	
5	<p>Тема 5. Міжнародні природоохоронні конвенції та угоди.</p>	2	

№ з/п	Назва та план теми	Кількість годин	
		денна	заоч
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика Конвенції про охорону дикої природи. 2. Бернська конвенція. 3. Боннська конвенція. 4. Вашингтонська конвенція. 5. Рамсарська конвенція. 6. Характеристики конвенцій, їх додатки, договори і меморандуми. 		
6	<p>Тема 6. Загальні відомості про Червону книгу України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейські і міжнародні червоні книги і списки. 2. Природоохоронні статуси Червоної книги України та міжнародних червоних списків. 3. Регіональні списки раритетних видів. Зелена книга України. 	2	
7	<p>Тема 7. Природоохоронна діяльність на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Режими охорони та їх реалізація. 2. Загальний порядок використання та контролю територій та об'єктів природно-заповідного фонду. 	2	
8	<p>Тема 8. Рекреаційна діяльність у межах природно-заповідного фонду.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Допустимі норми антропогенного навантаження у різних типах екосистем. 2. Збереження та відновлення етнічних традицій природокористування 	2	
9	<p>Тема 9. Структура ПЗФ України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура та зонально-регіональні особливості природно-заповідного фонду України. 2. Облік територій і об'єктів природно-заповідного фонду. 3. Загальна характеристика природнозаповідного фонду України. 	2	
10	<p>Тема 10. Зонально-регіональний огляд заповідників і національних природних парків України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Заповідники і НПП мішанолісової зони. 2. Заповідники і НПП лісостепової зони. 3. Заповідники і НПП степової зони. 4. Огляд заповідників і національних природних парків Карпат і Криму 	2	
11	<p>Тема 11. Створення та проектування територій природно-заповідного фонду України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи створення територій природнозаповідного фонду. 2. Положення теорії острівної біогеографії, особливості форми і розмірів заповідних територій. 3. Створення системи транскордонних природоохоронних територій. 4. Території та об'єкти природно-заповідного фонду як елементи національної екомережі. 5. Смарагдова мережа Європи. 	2	
12	<p>Тема 12. Культурно-просвітницька функція заповідних об'єктів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості формування освітньо-виховної діяльності на заповідних територіях. 2. Мета та компоненти освітньо-виховної діяльності організацій ПЗФ. 3. Методи та форми проведення освітньо-виховної діяльності. 4. Організаційні форми освітньо-виховної діяльності. 5. Методичне, матеріальне, фінансове забезпечення освітньо-виховної діяльності. 	2	
13	<p>Тема 13. Різноманітність та характеристика різних категорій природно-заповідного фонду України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природні національні парки 2. Біосферні та природні заповідники 3. Регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища 	2	
14	<p>Тема 14. Антропічні заповідні об'єкти: ботанічні сади, дендропарки і</p>	2	

№ з/п	Назва та план теми	Кількість годин	
		денна	заоч
	заповідні парки, парки – пам'ятки садово-паркового мистецтва 1. Положення про дані категорії природозаповідання. 2. Ботанічні сади. 3. Дендрологічні парки. 4. Зоологічні парки. 5. Парки пам'ятки садово-паркового мистецтва як рукотворні заповідні об'єкти багатофункціонального значення.		
15	Тема 15. Об'єкти і території ПЗФ як складові туристсько – рекреаційного комплексу 1. Природні туристсько-рекреаційні ресурси. 2. Території та об'єкти ПЗФ як складова природних туристсько-рекреаційних ресурсів. 3. ПНП – як об'єкти довготривалої рекреації; 4. РЛП – як об'єкти короткотривалої реакції. 5. Пам'ятки природи, як об'єкти пізнавального екскурсійного туризму.	2	
	Разом за курс	30	2

3.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заоч
1	Тема 1. Природно-заповідна справа і її місце в геосозології. Об'єкт, предмет, основні поняття, завдання і методи вивчення, які використовуються у природно-заповідній справі, її міждисциплінарний характер	2	
2	Тема 2. Етапи зародження та становлення природно-заповідної справи в Україні.	2	
3	Тема 3. Розвиток природно-заповідної справи в Україні у 30- 80-х роках ХХ ст.	2	
4	Тема 4. Сучасний етап розвитку природно-заповідної справи в Україні.	2	
5	Тема 5. Поліфункціональність природно-заповідних територій.	2	
6	Тема 6. Організаційно-правові засади ведення природно-заповідної справи.	4	
7	Тема 7. Природоохоронні території світу: сучасний стан, динаміка, географічний розподіл; аналіз сучасної класифікаційної структури за окремими регіонами.	4	
8	Тема 8. Динаміка заповідання адміністративно-територіальних одиниць України упродовж ХХІ ст..	4	
9	Тема 9. Проблеми збереження біорізноманіття і ландшафтів та сталого розвитку	2	
10	Тема 10. Режими охорони природно-заповідних територій та їх реалізація	4	
11	Тема 11. Структура природно-заповідного фонду України.	2	
12	Тема 12. Національні природні парки України і їхня роль у збереженні унікальних і типових природних ландшафтів, біорізноманіття та генофонду видів.	2	
13.	Тема 13. Географічна мережа природних і біосферних заповідників та національних природних парків України.	4	
14	Тема 14. Екологічна мережа України	4	
15	Тема 15. Міжнародна співпраця у заповідній справі.	4	
	Всього	44	-

Примітка: тема, план та питання для обговорення, література та методичні рекомендації по підготовці до практичної роботи у викладені у методичних вказівках.

3.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та перелік питань	Кількість годин	
		денна	заоч
1	Тема 1. Природно-заповідні території світу 1. Правовий режим територій та об'єктів ПЗФ та природних територій особливої охорони. Форми власності на територіях та об'єктах ПЗФ. 2. Охорона та контроль за дотриманням режиму природно-заповідних	5	10

	територій.		
2	<p>Тема 2. Основи заповідної справи в Україні та світі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Органи державного управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідних територій. 2. Юридична відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд. 	6	12
3	<p>Тема 3. Світова природна спадщина</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні природоохоронні організації: Міжнародний Союз Охорони Природи (IUCN). 2. Всесвітній Фонд дикої природи (WWF). 3. Програма ООН з навколишнього середовища (UNEP). 4. Всесвітня комісія з охоронних територій (WCPA). 5. Програма ЮНЕСКО «Людина і біосфера». 6. Міжнародні природоохоронні конвенції, угоди, акції: «Конвенція про біологічне різноманіття» (Ріо-де-Жанейро, 1992). 7. «Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення... як середовище існування водоплавних птахів» (Рамсар, 1971). 	6	12
4	<p>Тема 4. Природно-заповідні території світу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Найвизначніші природно-заповідні території континентів. 2. Йеллоустонський національний парк. 3. Національні парки: «ГрандКаньйон» (США). 4. «Вуд-Баффало» (Канада). 5. «Галапагоські острови» (Еквадор). 6. «Водоспад Вікторія» (Замбія-Зімбабве). 7. «Кіліманджаро» (Танзанія). 8. «Какаду» (Австралія). 9. «Букові праліси Українських Карпат». 	8	14
5	<p>Тема 5. Класифікація природно-заповідних територій України та світу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критерії класифікації природно-заповідних територій України та світу. 2. Класифікація заповідних територій за підходами Міжнародного Союзу охорони природи (МСОП). 	10	16
6	<p>Тема 6. Характеристика основних категорій заповідних територій і об'єктів України та світу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція створення національної екомережі. 2. Європейська екомережа та досвід формування національних екомереж у країнах Європи. 3. Територіальні елементи екомережі. 4. Загальнодержавна програма формування національної екомережі України. 5. Головні риси екомережі України 	10	17
7	<p>Тема 7. Природні та біосферні заповідники як заповідні території найвищого рівня заповідання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Програма ЮНЕСКО «Людина і біосфера». 2. Біосферні резервати світу. 3. Біосферний заповідник «Асканія-Нова ім. Е.Ф. Фальц-Фейна». 4. Чорноморський, Карпатський, Дунайський, Чорнобильський біосферні заповідники 	11	18
8	<p>Тема 8. Особливості створення та функції природних заповідників світу та України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поліський природний заповідник. 2. Рівненський природний заповідник. 3. Черемський природний заповідник. 4. Природний заповідник Розточчя. 5. Природний заповідник Медобори. 6. Канівський природний заповідник. 7. Український степовий природний заповідник 	7	16

	8. Луганський природний заповідник 9. Дніпровсько-Орільський природний заповідник 10. Природний заповідник Єланецький степ.		
9	Тема 9. Мережа національних природних парків України 1. Характеристика національних природних парків України (Азово-Сиваський, Вижницький, Карпатський, Святі гори, Синевир, Шацький та ін.). Характеристика РЛП (Гранітно-степове Побужжя, Кременчуцькі плавні, Веселобоківський та ін.). 2. Найбільш відомі ботанічні сади України (Центральний ботанічний сад НАН України ім. М.М. Гришка (м. Київ), Ботанічний сад ім. академіка О.В. Фоміна (м. Київ), Нікітський ботанічний сад та ін.).	7	17
10	Тема 10. Природно-заповідний фонд Сумської області. 1. Історія формування та розвитку природно-заповідного фонду Сумщини. 2. Територіально-функціональна структура природно-заповідного фонду області.	6	16
	Разом	76	148

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин денна		Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин денна	
		денна	заоч		денна	заоч
ДРН 1. Володіти основними організаційно-правовими засадами заповідної справи. Знати законодавство щодо охорони рослинного і тваринного світу та природно-заповідного фонду України. Закони України «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про природно-заповідний фонд», «Про охорону навколишнього природного середовища» тощо. Правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Право власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду.	- <i>словесні</i> (навчальна лекція, бесіда, розповідь, пояснення, навчальна дискусія); - <i>наочні</i> (демонстрація, ілюстрація, презентація); - практичні (вправа, дослід, практична робота); - <i>за логікою викладу</i> (індукція, дедукція); - <i>за рівнем пізнавальної активності</i> (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частковопошукові, дослідницькі); - <i>інтерактивних методів навчання</i> (інтерактивні технології колективногрупового та кооперативного навчання: загальне коло, мікрофон, незавершені ідеї, мозковий штурм, case-метод, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей); - <i>нетрадиційні методи навчання</i> (викладач як модератор, ігрове проектування). Консультації	20	2	Уважне читання конспектів і продумування проблемних питань лекцій, рішення завдань; - відвідування бібліотеки, робота з різноманітною літературою, ведення записів, конспектів; - обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача; - підготовка доповідей, повідомлень, реферату, презентацій; - виконання індивідуального завдання; - робота в малих групах (формування	22	20
ДРН 2. Знати перспективні території, запропоновані для створення природоохоронних		24			24	60

об'єктів загальнодержавного, регіонального та місцевого значення з метою створення туристичного продукту.	викладача опитування	Проведення			ідеї, підготовка презентації); - взаємне навчання; - використання ПК.		
ДРН 3. Вміти використовувати методи та методики для аналізу ландшафтної репрезентативності територій ПЗФ та планування рекреаційну діяльність у межах ПЗФ.			15			15	48
ДРН 4. Вміти оцінювати загрози стану об'єкта ПЗФ для розробки відповідних природоохоронних заходів, практично застосовувати теоретичні знання для вирішення природоохоронних проблем.			15			15	20
Всього годин			74	2		76	148

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

При оцінюванні за освітнім компонентом використовується безперервне оцінювання – це поєднання сумативного та формативного оцінювання.

Безперервне оцінювання застосовується з метою встановлення зворотного зв'язку зі студентами та сумативного оцінювання з фіксуванням оцінок. Обов'язковою умовою є, щоб метод оцінювання дозволяв перевірити, досягнуті чи ні встановлені результати навчання. Для цього і використовуються декілька методів одночасно.

5.1. Сумативне оцінювання. Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності студента у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуль 1, модуль 2), атестація та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. (Модуль 1. Організація заповідної справи та її розвиток в Україні)	20 балів / 20%	4 семестр 4-7 тиждень
2.	Контролюючий тест (питання з множинним вибором; проміжна атестація)	15 балів / 15%	4 семестр 7 тиждень
3.	Тест множинного вибору та індивідуальне завдання	35 балів / 35%	4 семестр

	(Модуль 2. Організаційно-правові засади заповідної справи). Підготовка доповідей, повідомлень, реферату, презентацій, виконання індивідуального завдання.		7-14 тиждень
4.	Письмовий екзамен (різновид – тестовий у поєднанні з розгорнутою відповіддю на індивідуальне завдання)	30 балів / 30 %	4 семестр Екзаменаційна сесія

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<12 балів	12-15 балів	15-18 балів	18-20 балів
Тест множинного вибору та індивідуальне завдання. (Модуль 1. Організація заповідної справи та її розвиток в Україні)	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної проблеми, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені висновки щодо використання отриманих знань у професійній діяльності
Контролюючий тест (питання з множинним вибором; проміжна атестація)	<9 балів Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	9-11 балів 6-7 вірних відповідей на питання тесту	11-13 балів 8 вірних відповідей на питання тесту	14-15 балів 9-10 вірних відповідей на питання тесту
Тест множинного вибору та індивідуальне завдання (Модуль 2. Організаційно-правові засади заповідної справи). Підготовка доповідей, повідомлень, реферату, презентацій,	<20 балів Вимоги щодо завдання не виконано	20-25 балів Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз вивченого матеріалу	25-31 балів Виконано усі вимоги завдання	31-35 балів Виконано усі вимоги завдання, чітко інтерпретовано отримані результати, зроблені пропозиції щодо поліпшення та удосконалення конкретних питань, сформована своя думка та своє бачення певної

виконання індивідуального завдання.				проблеми.
Іспит	<18 балів	18-21 балів	21-26 балів	26-30 балів
	<60% правильних відповідей Відсутність розуміння конкретних предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів	60-74% правильних відповідей Деяке розуміння конкретних предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів Відтворюват и знання на основі безпосереднь о викладеного матеріалу в межах ОК	75-89% правильних відповідей Розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також розуміння більш спеціалізованих областей Відтворювати знання, безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК із деякими доказами більш широкого дослідженн	90-100% правильних відповідей. Глибоке розуміння специфічних теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також глибоке розуміння більш спеціалізованих областей Відтворювати знання, отримані поза межами безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК Вміння шукати, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію

5.2. Формативне оцінювання:

Формативне оцінювання є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самих здобувачів. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Усні відповіді на окремі питання під час проведення лекцій, практичних робіт та навчальних екскурсій	Протягом всього семестру
3	Аналіз текстів за темами курсу опрацьованих студентом самостійно	Протягом всього семестру
4	Захист практичних робіт	Після здачі роботи
5	Усні презентації, самооцінювання та взаємооцінювання	Протягом всього семестру
6	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами.	Протягом всього семестру
7	Спостереження за здобувачами у процесі виконання завдань	Протягом всього семестру

5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі під час вивчення ОК

Поточне оцінювання		Разом за модулі	Атестація	Підсумкове оцінювання	Сума
Модуль 1	Модуль 2				
0-20	0-35	55	15	30	100

Оцінювання самостійної роботи студента. Матеріал для самостійної роботи студентів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться на самостійне опрацювання і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового контролю.

Розподіл балів системи ЄКТС за результатами навчання і семестрової (підсумкової) атестації у формі екзамену:

до 55 балів – за результатами модульного контролю упродовж семестру;

до 15 балів – за результатами проміжної атестації;

до 30 балів – за результатами семестрової (підсумкової) атестації.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
69-74	D		
60-68	E	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

1. .Всеєвропейська Стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. The Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy. (Підготовлена Радою Європи у співпраці з Європейським Центром Збереження Природи. Представлена Радою Європи на конференції Міністрів "Довкілля для Європи" у Софії 23-25 жовтня 1995 р.) К., 1998. 52 с.
2. Андронов В.А. Заповідна справа: навч. посіб. Х.: НУЦЗУ, 2013. 204 с.
3. Біорізноманіття Карпатського біосферного заповідника. К.: Інтерекоцентр, 1997. 713 с.
4. Бондаренко В.Д., Стойко СМ., Туныця Ю.Ю. и др. Охрана природы и природных ресурсов. Львів: Вища школа, вид-во при Львівськ. ун-ті, 1985. 192 с.
5. Екологічні проблеми пониззя Дунаю, біорізноманіття та біоресурси озерно-болотного ландшафту дельти (за ред. Харченко Т.А.). К.: Інтерекоцентр, 1998. 92 с.
6. Закон України про природно-заповідний фонд України. -Відомості Верховної Ради України, № 34, 25.08.1992. С. 130-1155.
7. Заповідники і національні природні парки України. К.: Вища школа, 1999. 231 с.
8. Збірник законодавчих актів України про охорону навколишнього природного середовища. Чернівці: "Зелена Буковина", 2016. Том 1. 340 с, том 2. 336 с, том 3. 477 с.
9. Зелена книга України / Під заг. ред. Я.П. Дідуха. К.: Альтерпрес, 2009. 448 с.
10. Концепція збереження біологічного різноманіття України. К., 1998. 16 с.

11. Кукурудза М. Менеджмент національних парків. Львів: видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. 124 с.
12. Леоненко В.Б., Попович С.Ю., Клестов М.Л., Осипова М.О., Бардіна І.М.. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення. Довідник. К., 2015. 239 с.
13. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 1999 році. К.: вид-во Раєвського, 2000. 184 с.
14. Петрина Н. Заповідна справа. Краєзнавство. Географія. Туризм. К., 2007. №21(24). 96 с.
15. Попович С.Ю., Корінько О.М., Устименко П.М. Заповідне лісознавство. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2009. 384 с.
16. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення. Довідник. Київ, 1999. 240 с.
17. Природно-заповідний фонд: земельні питання (посібник) / за заг. ред. О. Кравченко. Видавництво «Компанія «Манускрипт»» Львів, 2017. 104 с.
18. Програма перспективного розвитку заповідної справи в Україні ("Заповідники"). Голос України, № 232(982)/ 7.12.1994
19. Розбудова екомережі України (наук. ред. Ю.Р.Шеляг-Сосонко). К., 1999. 27 с.
20. Стойко С, Гадач Е., Шимон Т., Михалик С. Заповідні екосистеми Карпат. Львів: Світ, 2014.-248 с.
21. Стойко С. М., Мілкіна Л.І., Яценко П.Т. та ін. Раритетні фітоценози Західних регіонів України (Регіональна "Зелена книга"). Львів, 1997. 190 с.
22. Фіторізноманіття заповідників і національних природних парків України. Ч.1. Біосферні заповідники. Природні заповідники / Колектив авторів під ред. В.А. Онищенка і Т.Л. Андрієнко. Київ: Фітосоціоцентр, 2012. 406 с.
23. Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я. П. Дідуха. К.: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.

6.2.Додаткові джерела

24. Андрієнко Т. Система категорій природно-заповідного фонду України та питання її оптимізації. Київ. 2001. 178 с.
25. Коцюба І. Ю. Тестові завдання із заповідної справи: Навчальний посібник. Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 80с.
26. Онойко Ю.Ю., Мирза - Сіденко В.М. Природно – заповідні території. Навчально-метод. посібник. Кіровоград: Авангард, 2015. 96 с.
27. Конвенція про біологічне різноманіття: Громадська обізнаність і участь (під. ред. Т.В. Гардашук). К.: Стилос, 1997. 154 с
28. Збереження біорізноманіття. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 1998 р. К.: Мінекобезпеки України, 1998. С141-142.
29. Третяк А.М. Методичні рекомендації "Особливості землеустрою національних природних парків". Чернівці: Чернівецький філіал Інституту землеустрою УААН, 1994. 90 с.
30. Чернявський М.В., Кукурудза М.М., Рожко І.М. Методичні вказівки для проведення практики з курсу "Менеджмент природоохоронних територій". Львів, 1999. 40с.
31. Чернявський М.В. Природозаповідна справа. Методичні вказівки. Львів, 1997. 26 с.

6.3. Інформаційні ресурси

32. <http://apus.ru> - один із найкращих проектів про живу природу;
33. www.floranimal.ru – on-line енциклопедія;
34. <http://www.livt.net/index.htm> - електронна ілюстрована енциклопедія „Живі істоти”;
<http://www.plantsystematics.org/>- сайт по систематиці рослин.
35. Відеоролики, фотографії, інформація розміщені на сайті <http://www.arkive.org/> - on-line галерея флори і фауни Землі, представлено понад 6 тисяч видів тварин та 33 тисячі рослин;
36. проект ВВС. Описи угруповань живих організмів та зональних біомів подані на сайтах: <http://www.blueplanetbiomes.org> - присвячений біомам світу;